

Anvisning om utdelning av avgiftsfria förbrukningsartiklar och tillbehör

Nämnden för ordnande av tjänster 27.11.2024

Innehåll

Allmänt	3
1 Avgiftsfria förbrukningsartiklar och tillbehör.....	4
2 Uträttande av ärenden för någon annan	5
3 Remiss.....	5
4 Patientregistret.....	6
5 Beställning av produkter.....	6
6 Leverans av produkter.....	7
7 Förnödenheter och tillbehör som utdelas avgiftsfritt.....	7
8 Förnödenheter och tillbehör som inte omfattas av avgiftsfri utdelning.....	7
9 Artiklar och tillbehör för behandling av diabetes	8
9.1 Blodsockermätare och testremsor	8
9.2 Testremsor för mätning av ketoner i blodet	10
9.3 Lansetter.....	10
9.4 Insulinsprutor och nålar till insulinpennor	10
9.5 Insulinpennor	10
9.6 Glukossensorer.....	10
9.7 Tillbehör till insulinpumpar	11
10 Produkter för behandling av kroniska sår.....	11
11 Inkontinensprodukter	12
12 Andra förbrukningsartiklar och tillbehör som delas ut enligt remiss eller vårdplan från specialsjukvården	14
12.1 Antikoagulantibehandling	14
12.2 Behandlingsutrustning och tillbehör för stomipatienter.....	14
12.3 Gammaglobulinbehandling.....	14
12.4 Gastronomitillbehör	14
12.5 Syrgasflaska, syreberikare.....	14
12.6 Tillbehör för skötsel av central venkateter	14
12.7 Smärtpump	15
12.8 Övriga katetrar.....	15
12.9 Dränageset för pleuravätska	15
12.10 Trakeostomiutrustning	15
12.11 Fekalinkontinensprodukter, tarmsköljningsapparat	15
12.12 Utrustning för sömnapné	15

12.13 Urologisk vårdutrustning.....	15
-------------------------------------	----

Allmänt

Utdelningen av avgiftsfria förbrukningsartiklar och tillbehör baserar sig på hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010, 24 §), lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992) och social- och hälsovårdsministeriets myndighetsanvisningar. Utgångspunkten för avgiftsfri utdelning av förbrukningsartiklar är en långtidssjukdom som konstaterats på medicinska grunder och som har varat i minst tre månader.

Syftet med utdelningen av förbrukningsartiklar är att delta i den planerliga vårdprocessen genom att främja klientens förutsättningar för egenvård och klientens delaktighet i vården samt förbättra klientens funktions- och arbetsförmåga. Med ändamålsenliga förbrukningsartiklar och tillbehör kan man förbättra klientens möjligheter att klara sig, liksom även livskvaliteten hemma eller i boendeenheter som kan jämföras med hemvård, såsom gemenskapsboende, serviceboende och serviceboende med heldygnsomsorg. Adekvata och effektiva förbrukningsartiklar och tillbehör minskar risken för komplikationer, läkarbesök och behov av hemvård. Med avgiftsfria förbrukningsartiklar strävar man efter att förebygga att klienten övergår till tyngre tjänster.

Denna anvisning drar upp riktlinjerna för utdelning av avgiftsfria förbrukningsartiklar och tillbehör i Östra Nylands välfärdsområde. De mängder förnödenheter och utrustning som nämns i anvisningen grundar sig på nationella verksamhetsmodeller och rekommendationer (Duodecim God medicinsk praxis-rekommendationerna www.kaypahoito.fi). Kvantiteterna bedöms utifrån individuella behov. Anvisningen baserar sig på de specifikationer för förbrukningsartiklar och utrustning för behandling av långtidssjukdomar som sammanställts av Nylands välfärdsområdets och Helsingfors stads gemensamma arbetsgrupp för egenvårdsartiklar och tillbehör. Dessutom har diabetesvårdare och sårbehandlare inom Östra Nylands välfärdsområde som innehållsexperter deltagit i utarbetandet.

Anvisningarna om avgiftsfria förbrukningsartiklar och tillbehör gäller inte hjälpmedel och utdelning av dem.

1 Avgiftsfria förbrukningsartiklar och tillbehör

Grunden för avgiftsfri utdelningen av förbrukningsartiklar är en långvarig sjukdom som konstaterats på medicinska grunder och som har varat minst tre månader. Beslutet om förbrukningsartiklar och tillbehör fattas av en läkare eller någon annan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som ansvarar för klientens vård och skriver en remiss som berättigar till avgiftsfria förbrukningsartiklar. Tillhandahållande av avgiftsfria förbrukningsartiklar och vårdutrustning är en del av vårdbeslutet som grundar sig på kundens individuella behov och som har skrivits in i vårdplanen.

Kostnadsfria förbrukningsartiklar är en del av patientens helhetsvård och ibrukttagandet och användningen av dem omfattar också vederbörlig handledning och rådgivning. Hälso- och sjukvårdspersonalen bedömer mängden förnödenheter och utrustning, kan ge handledning i användning av dem och råd för eventuella fortsatta beställningar. Klientens anhöriga, närstående eller närståendevårdare kan också vid behov instrueras i användningen av förnödenheter och redskap. Det är viktigt att betydelsen av att använda behandlingsrelaterade förnödenheter och tillbehör med säkerhet blir förstådd vid behandling av en uttalad långtidssjukdom. Klienten svarar alltid själv för att förnödenheterna och tillbehören används på behörigt sätt. Yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården följer och bedömer kundens situation samt användningen av förnödenheter och tillbehör.

En sjukdom som varar kortare tid än tre månader berättigar i regel inte till avgiftsfria förbrukningsartiklar eller tillbehör, utan kunden skaffar och betalar dem själv. Undantag kan göras endast av grundad anledning, till exempel om det är fråga om bekämpning av infektioner enligt 3 § i lagen om smittsamma sjukdomar eller om behovet är permanent enligt en prövning av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården (till exempel diabetes-, dialys- och stomipatienter). I dessa situationer kan förbrukningsartiklar och tillbehör omgående överlåtas avgiftsfritt eller efter det att sjukdomen har konstaterats.

Valet av förbrukningsartiklar och tillbehör styrs förutom av klientens individuella behov och en bedömning av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården även av gällande upphandlingskontrakt för vårdförnödenheter och tillbehör jämte därtill relaterad upphandlingslagstiftning. Till klienten överläts alltid i första hand produkter enligt upphandlingsbeslutet för primärvården inom välfärdsområdet. Om klienten vill ha en artikel eller ett tillbehör som inte ingår i urvalet av förbrukningsartiklar, måste klienten själv både skaffa och bekosta dem. Endast av vägande och grundad anledning (exempelvis klientens allergi) kan andra produkter än de som anges i det gällande upphandlingsbeslutet användas.

Förbrukningsartiklar överläts till klienten avgiftsfritt och för dem tas ingen självriskandel, expeditionsavgift eller annan avgift ut. Avgiftsfria förbrukningsartiklar och tillbehör överläts på en gång till klienten i en mängd som motsvarar tre månaders behov. Produkter för behandling av kroniska sår överläts i regel endast i en mängd som motsvarar två veckors behov.

Östra Nylands välfärdsområde delar ut avgiftsfria förbrukningsartiklar och tillbehör för behandling av långtidssjukdomar till

- Personer vars hemkommun är belägen i Östra Nylands välfärdsområde.
- Personer vars hemkommun ligger utanför Östra Nylands välfärdsområde, men som har fått en betalningsförbindelse som berättigar till utdelning från deras egen hälsovårdscentral.

- Personer som med stöd av valfriheten har överfört produktionen av sina hälsovårdstjänster till Östra Nylands välfärdsområde. Med stöd av 47 § i hälso- och sjukvårdslagen (2010/1326) överförs utdelningen av förbrukningsartiklar och utrustning för behandling av kroniska sjukdomar till det välfärdsområde som valts i och med byte av hälsovårdstjänster.

Ett villkor för utdelning av avgiftsfria förbrukningsartiklar och tillbehör som används för egenvård av långtidssjukdomar är att en läkare eller annan yrkesperson inom den offentliga hälso- och sjukvården har utarbetat eller bedömt en skriftlig vårdplan och en remiss. Om en vårdplan har utarbetats någon annanstans än inom den offentliga hälso- och sjukvården, ska en läkare vid en hälsovårdscentral eller en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som arbetar inom välfärdsområdet bedöma både vårdplanen och remissen innan förnödenheterna eller utrustningen överläts.

Utdelningen av förbrukningsartiklar ersätter inte förbrukningsartiklar eller tillbehör som kunden själv eller försäkringsanstalten beställt direkt via en varuleverantör.

2 Uträttande av ärenden för någon annan

Samtycke för uträttande av ärenden för en klients räkning behövs om en anhörig eller närstående hämtar förbrukningsartiklar eller tillbehör för klientens räkning. Tillståndet kan avgränsas till att gälla endast utdelning av förbrukningsartiklar och tillbehör. Tillståndet kan specificeras som gällande tills vidare eller för viss tid. Oberoende av tillståndets giltighetstid är det möjligt att återkalla tillståndet.

Blanketten Samtycke för ärendehantering finns på Östra Nylands välfärdsområdes webbplats på adressen itauusimaa.fi/lomakkeet. Blanketten kan fyllas i elektroniskt och i enlighet med anvisningen sändas per e-post till välfärdsområdets registratorskontor. Blanketten kan också skrivas ut och returneras till den egna hälsostationen.

Blanketten fungerar som fullmakt och i välfärdsområdets patientdatasystem registreras uppgiften om tillstånd att uträtta ärenden.

3 Remiss

Den yrkesutbildade person inom hälso- och sjukvården som ansvarar för vården fastställer behovet av förbrukningsartiklar jämte tillbehör, antecknar behovet i vårdplanen och redigerar en remiss för utdelningen av förbrukningsartiklar. Bristfälligt ifyllda remisser kan fördröja leveransen och/eller ibruktagningen för kunden.

En remiss för avgiftsfria förbrukningsartiklar och tillbehör ska innefatta minst följande uppgifter:

- Medicinsk orsak (= diagnos)
- Produkt:
- I fråga om inkontinensprodukter, höftens omkrets
- Beräknat behov (tillfälligt/permanent)
- Eventuella planerade åtgärder som kan påverka behovet av utrustning (t.ex. prostatahyvling)
- Underskrift av yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården, namnförtydligande, sändande enhet, telefonnummer och datum

4 Patientregistret

Uppgifterna om utdelning av förbrukningsartiklar registreras och lagras i Östra Nylands välfärdsområdes patientdatasystem oberoende av vilken enhet som sänder remissen.

Till uppgifterna för de yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården som arbetar vid utdelningen av förbrukningsartiklar hör uppföljning, bedömning och registrering av klientspecifik användning av förbrukningsartiklar och tillbehör.

5 Beställning av produkter

Östra Nylands välfärdsområde har ett verksamhetsställe för utdelning av förbrukningsartiklar, som samordnar hela områdets utdelning och tar emot beställningar av förnödenheter från och med 3.2.2025. Beställningar kan inte göras via den egna hälsostationens info eller mottagningar.

För den första beställningen skickas remissen i allmänhet direkt från den behandlande enheten till den centraliserade utdelningen av förbrukningsartiklar. Efter remissen kontaktar utdelningen av förbrukningsartiklar klienten per telefon eller via SMS för att komma överens om avhämtningsställe eller ingå avtal om hemleverans. Utdelningen av förbrukningsartiklar samordnar klientrelationerna inom hemdistributionen i hela området och skapar nya klientrelationer i avtalsleverantörernas nätbutiker. Om klienten själv får remissen från den enhet som exceptionellt sköter remissen, ska den sändas till den centraliserade utdelningen av förbrukningsartiklar per e-post.

Produkter beställs i regel på en gång, alltid i en mängd som motsvarar tre månaders behov.

Tillägsbeställningar kan enligt produktgruppen göras av klienten på en elektronisk beställningsblankett eller utifrån anvisningarna om utdelningen av förbrukningsartiklar direkt till avtalsleverantörens nätbutik. För tillägsbeställningar finns en elektronisk beställningsblankett på Östra Nylands välfärdsområdes webbplats på adressen itauusimaa.fi/lomakkeet. Beställningen kräver stark autentisering med nätbankskoder eller mobilcertifikat. Om elektronisk beställning inte är möjlig, kan beställningen göras per telefon genom att man ringer till uppringningstjänsten för utdelning av förbrukningsartiklar. Uppringningssamtal kan göras vardagar kl. 8–14. Uppringning från utdelningen av förbrukningsartiklar görs inom sju dygn efter att man tagit kontakt. Kontaktuppgifterna till den centraliserade distributionen av vårdmaterial finns på Östra Nylands välfärdsområdes webbplats.

När klienten vårdas på sjukhus, överläts tillbehör, såsom produkter för sockerkontroll, kateterisering, stomi och inkontinens, på sjukhuset.

Leveranstiderna varierar beroende på produkten från några dagar till flera veckor. För att förbrukningsartiklar och tillbehör ska vara tillgängliga vid behov, är klienten skyldig att kontakta utdelningen av förbrukningsartiklar senast 3–4 veckor innan förnödenheterna beräknas ta slut. Om förbrukningsartiklarna redan har tagit slut och situationen hotar kundens hälsa (slut på katetrar och insulinförnödenheter), ska kunden per telefon kontakta den centraliserade utdelningen av förbrukningsartiklar eller sin egen hälsostation. Inkontinensprodukter anses inte vara akut utrustning.

6 Leverans av produkter

Avgiftsfria förbrukningsartiklar och tillbehör levereras enligt produktgrupp antingen direkt hem till klienten eller avhämtas av klienten från ett apotek i Östra Nylands välfärdsområde, som klienten valt.

För apotekens del väljs avhämtningsstället i samband med beställningen. Den uppdaterade förteckningen över apoteken i utdelningsnätet och adressuppgifterna för avhämtningsställena finns på den elektroniska beställningsblanketten och på webbplatsen. Kunden får avhämtningsmeddelandet per SMS när produkterna kan avhämtas från det valda apoteket. Produkterna ska avhämtas inom tio dagar efter mottagandet av avhämtningsmeddelandet. Produkter som avhämtas från apoteken är bland annat artiklar för behandling av diabetes, artiklar för trakeostomi och förnödenheter för näring.

Apoteken sörjer för att produkterna överläts till kunden under öppettiderna. Apoteken svarar inte för och gör heller inga ändringar i produkternas mängd eller funktioner och utför inte några undersökningar av produkterna. Klienten ska vid behov kontakta den vårdande enheten eller den centraliserade utdelningen av förbrukningsartiklar.

Som direkt hemleverans expedieras stomi- och kateterprodukter, inkontinensprodukter och apparater jämte tillbehör för sömnapné. Produkterna levereras för tre månaders användning, vårdtillbehör för sömnapné en gång om året.

Till klienter inom hemvården levereras förbrukningsartiklar och tillbehör för behandling av kroniska sjukdomar dels som hemleverans och dels i samband med hemvårdens besök. För dem som bor i serviceboende och i serviceboende med heldygnsomsorg levereras förbrukningsartiklar och tillbehör för behandling av långtidssjukdom av enhetens personal.

7 Förnödenheter och tillbehör som utdelas avgiftsfritt

Då långtidssjukdomen fortgår längre än 3 månader, omfattar utdelningen av avgiftsfria förbrukningsartiklar och tillbehör följande produktgrupper:

- förbrukningsartiklar för diabetiker
- förbrukningsartiklar för stomipatienter
- förbrukningsartiklar för behandling av bensår och liggsår
- förnödenheter för sondmatning
- förbrukningsartiklar för nedsatt urin- och fekalretention på grund av sjukdom vid svåra eller måttliga symptom
- förbrukningsartiklar som behövs vid lungdysfunktion eller trakeostomi
- katetrar och kanyler

I slutet av anvisningen finns en närmare beskrivning av de mängder tillbehör och förnödenheter som delas ut vid vanligare långvariga sjukdomar.

8 Förnödenheter och tillbehör som inte omfattas av avgiftsfri utdelning

Förbrukningsartiklar och tillbehör delas avgiftsfritt ut för behandling av långvariga sjukdomar som varat över 3 månader.

Följande produkter eller produktgrupper ingår inte i utdelningen av förbrukningsartiklar:

- läkemedel och därmed jämförbara medicinska produkter (salvor, bedövningsgel, koksalt, lavemang).
- sårbehandlingsprodukter för efterbehandling av kirurgiska behandlingar.
- förbrukningsartiklar för personlig hygien, såsom schampo, tandkräm, handsprit, ansiktsmasker.
- produkter för grundläggande vård, såsom tvättmedel, desinfektionsmedel för huden, tvättdukar och rengöringslappar, fabriksrena vaddpinnar, salvor.
- tvättvantar och -lappar, haklappar, näsdukar, vadd, skyddshandskar, skyddsförkläden.
- njurskålar, bäcken av plast eller urinuppsamlingsflaskor, kateteriseringsset.
- sängskydd (s.k. kronikerblöja), skyddsplast för madrass, draglakan, glidlakan, sterila kompresser.
- medicinska strumpor/stödstrumpor, stödförband.
- droppskydd och skydd för lindrig inkontinens
- batterier till blodsockermätare.
- uppsamlingsbehållare för nålar eller farligt avfall

9 Artiklar och tillbehör för behandling av diabetes

De förbrukningsartiklar och tillbehör som behövs för behandling och uppföljning av diabetes hör enligt upphandlingsavtalen för primärvården till de produkter som delas ut gratis. För att produkter ska kunna fås förutsätts alltid diabetesdiagnos och användning av diabetesläkemedel. I undantagsfall kan förnödenheter och tillbehör också avgiftsfritt lämnas till personer för vilka det genom en läkares beslut behövs uppföljning av blodsockerhalten till exempel under kortisonbehandling.

De mängder förnödenheter och utrustning som utdelas är riktgivande, de kan utifrån en individuell bedömning överskridas för viss tid enligt remiss eller vårdplan (till exempel förändringar i läkemedelsbehandlingen, infektionssjukdom, synskada).

Prediabetiker, dvs. personer med förhöjt blodsocker men utan diagnostiserad diabetes, får vid behov anvisningar om frivillig anskaffning av mätinstrument. När det gäller förebyggande av diabetes är ändringar i levnadsvanor, såsom goda kostvanor, mera motion och viktkontroll ytterst viktigt.

9.1 Blodsockermätare och testremсор

En (1) basmätare enligt upphandlingskontraktet ställs till kundens förfogande. Om flera olika mätare används, får klienten testremсор endast till en mätare. Blodsockermätare ges och byts ut vid behov, reservmätare beviljas inte. Klienten skaffar själv de reservbatterier som behövs för mätaren. Mätare för långvarig användning lämnas i första hand till kunden vid ett besök på en vårdares mottagning.

När det gäller barnpatienter (under 16 år) bedöms behovet av mätare inom specialsjukvården och mätaren/- rna överläts enligt remiss.

Övervakningen av blodsockernivån hos diabetiker som sköter sin diabetes med god kosthållning sker främst under mottagningsbesök. En mätare ställs till förfogande endast om uppföljningen hemma har någon speciell betydelse med tanke på vården (till exempel under utredning om dålig vårdbalans eller om läkarvård övervägs). Undersökningar har inte

uppvisat någon betydande fördel med daglig självuppföljning, om diabetikerns HbA1c-värde är i linje med målet och klienten inte använder läkemedel som kan ge hypoglykemi. Självmätning av blodglukos som strukturerats enligt undersökningsresultaten kan dock förbättra vårdbalansen även vid typ 2-diabetes. Behovet av självmätning påverkas främst av vårdformen, glukosbalansen, hypoglykemisk känslighet, dygnsrytm och diabetikerns egen beredskap. Behovet av mätning, tidpunkten och målen måste alltid bedömas och fastställas individuellt med diabetesvårdpersonalen och klienten samt antecknas i vårdplanen.

Mängden testremsor som delas ut för självmätning av glukosnivåerna hos diabetiker beskrivs i tabellen nedan. Antalet behövliga mätningar ska alltid bedömas i samarbete med diabetessköterskan/läkaren och antecknas i vårdplanen.

Testremsor delas ut för högst tre månaders behov åt gången.

Situationen	Avsikt:	Behov av remsor per vecka	Behovets längd
Insulinbristdiabetes eller flerinjektionsbehandling	Konstaterande av förändringar i glukosnivån	56 st. 8–14 burkar/3 st.	Konstant
Typ 2 DM, basinsulin	Konstaterande av förändringar i glukosnivån	10–21 st. 3–5 burkar/3 st.	Konstant
Typ 2 DM, ej insulin	Konstaterande av förändringar i glukosnivån	2–14 st./vecka enligt glukosbalansen, individuella behov	Individuell
Barn 0–16 år		Enligt specialsjukvårdens vårdplan	Individuell
Kontinuerlig glukosmätare CGM		Individuellt behov, vid behov som reservsystem för sensorisering.	Individuellt
Varierande dygnsrytm och livssituationer	Konstaterande av hyper- eller hypoglykemi	Individuellt behov	Individuellt, tillfälligt extra behov
Graviditetsdiabetes		I enlighet med rådgivningsbyråns vårdplan.	Individuell, tillfällig
Justering av måltidsinsulin	Undersökning av förhöjt blodsocker efter måltid	14 st. per vecka	Var 4:e vecka, temporär

Reglering av basinsulin	Undersökning av förändring i blodsockernivån under natten	10 st. per vecka	Var 4:e vecka, temporär
-------------------------	---	------------------	-------------------------

*Mätare och testremsor för gestationsdiabetes tillhandahålls av rådgivningsbyråerna.

9.2 Testremsor för mätning av ketoner i blodet

Testremsor för mätning av ketoner ges till insulinbristdiabetiker enligt tabellen nedan. Vid utdelningen ska man beakta remsornas datum och vid behov ge ut mindre antal åt gången.

Testremsor för mätning av ketoner för barn som lider av svår epilepsi delas ut enligt remiss från specialistsjukvården.

Testremsor för mätning av ketoner i blodet: 18 st. /12 mån.

9.3 Lansetter

Lansetter delas ut enligt vårdplanen, och tillverkarens anvisningar ska följas i användningen av dem. Lansetterna är avsedda för engångsbruk.

9.4 Insulinsprutor och nålar till insulinpennor

Insulinsprutor och nålar till insulinpennor delas ut enligt vårdplanen, och tillverkarens anvisningar ska iaktas i användningen av dem. Injektionstillbehör är för engångsbruk.

9.5 Insulinpennor

Insulinpennor delas alltid ut enligt tabellen nedan.

Behov/situation		Mer information:
Multifunktionell insulinpenna	1 st. för varje injicerbar insulinart per år	
Insulinpenna som gått sönder i normal användning.	Ersätts med en ny (garantitiden beaktas)	Den defekta/trasiga pennan ska skickas till utdelningen av förbrukningsartiklar.
Insulinpenna som tappats bort eller gått sönder på grund av oaktsamhet	Klienten skaffar och bekostar själv den nya pennan hos tillverkaren.	Tillverkarens kontaktuppgifter fås hos utdelningen av förbrukningsartiklar.
Extra insulinpennor	Delas inte ut. Bland annat kan för resor undantagsvis tillhandahållas nålförsedda sprutor för engångsbruk.	Ett undantag utgörs av synskadade

9.6 Glukossensorer

Det sensoriska systemet för blodsockerkontroll är i regel avsett för patienter med diabetes mellitus typ 1 som förbinder sig till och drar nytta av behandlingen. Behovet av en kontinuerlig glukosmätare bedöms i fråga om vuxna vid vårdenheten (specialicerad sjukvård eller sjukstationens diabetesläkare) och utifrån separata kriterier. Sensorer som delas ut följer gällande upphandlingsbeslut.

För barn och unga med diabetes som använder en insulinpump med sensor beviljas erforderliga sensorer enligt läkarremiss.

För tillfälligt bruk (till exempel provanvändning) kan man få en blodsockermätare med sensor enligt en diabetesskötares bedömning. Användning av sensor förutsätter alltid att kunden förbinder sig till aktiv övervakning av glukos. Om man inte använder sensorn aktivt eller enligt överenskommelse eller om det inte konstateras vara någon nytta med den, avslutar man användningen och fortsätter uppföljningen med en vanlig blodsockermätare.

Utgångspunkten är att andra diabetiker inte beviljas glukosensor för övervakning av blodsocker. Patienter med dialys och organtransplantation, graviditetsplanering, gravida eller ammande, med hypoglykemisk benägenhet, som har svårt att nå en balanserad vård, ska bedömas individuellt gällande behovet av en glukosensor.

9.7 Tillbehör till insulinpumpar

De produkter som används med insulinpumpar delas ut i enlighet med rekommendationerna från de leverantörer som valts genom upphandlingsbesluten.

Infusionsset	1–4 st. per vecka
Insulinbehållare	1–4 st. per vecka
Kanyler	2–3 st. per vecka
Applikatorer	1–2 st. per år
Skyddsfodral för vuxna	1 st. per år
Skyddsfodral för barn	2 st. per år
Transparent filmförband vid hudproblem	2–3 st. per vecka

Klienten skaffar i regel själv specialtillbehör till insulinpumpen (specialbatterier, bälten, väskor, selar).

10 Produkter för behandling av kroniska sår

En förutsättning för att sårvårdsprodukten ska vara avgiftsfri är att såret har diagnostiserats som kroniskt eller att en sakkunnig inom sårvården har bedömt att såret löper risk att bli kroniskt före den tidsfrist på tre månader som anges i hälso- och sjukvårdslagen. Vissa typer av sår kan enligt God medicinsk praxis-rekommendationen anses börja bli kroniska redan under den första månaden, och en så snabb identifiering som möjligt av dessa sår och rätt vårdprodukter främjar i betydande grad behandlingens resultat. Risken för dålig respons på

behandlingen av såret förstärks av bland annat arteriell svikt, venös svikt och annan långvarig svullnad i de nedre extremiteterna, diabetisk neuropati, reumatoid artrit, ulcerös dermatit, hudkomplikationer från cancerbehandling, vaskulit.

I sårvård ska man i första hand utreda sårets bakomliggande orsak och/eller uppkomst samt bedöma behövliga stödbehandlinger, såsom behandling av svullnad, lindring och tryckreducering beroende på sårtyper. Utan behandling av den bakomliggande orsaken ger sårbehandlingsprodukterna inte avsedd respons.

I de avgiftsfria förnödenheterna ingår behövliga produkter för debridering av såret. Mekanisk sårrengöring ska utföras tills sårgrunden rengörs från den döda vävnaden (med undantag för ischemiska sår där blodcirkulationen utreds). För sårsköljning lämpar sig dricksdugligt kroppstempererat vatten allra bäst.

För varje sår är det väsentligt att bedöma om såret beror på bakomliggande sjukdomar och hur lång läkningsprocessen kommer att vara. Till exempel berättigar inte ett traumatiskt sår i en diabetikers hand till avgiftsfria vårdprodukter, även om diabetes är en bakomliggande sjukdom.

Produkter för behandling av akuta och kortvariga sår omfattas inte av avgiftsfria produkter.

Ett kroniskt sår vårdas planenligt på en mottagning eller av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården i klientens hem. Sårvårdsprodukterna får kunden vid besöket på vårdenheten eller hemskickade av vårdpersonalen. De anordningar som används vid undertrycksbehandling (VAC) överläts till klienten som lån från specialsjukvårdens enhet med vårdansvar. Vårdartiklar för undertrycksbehandling lämnas av den centraliserade utdelningen av förbrukningsartiklar enligt vårdplan jämte remiss.

11 Inkontinensprodukter

Utdelningen av förbrukningsartiklar lämnar avgiftsfritt produkter enligt bassortimentet, till vilka klienten har en remiss från en läkare eller en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården. Bassortimentet omfattar inkontinensbyxor, bältesblöjor, tejböjor, modeblöjor och hygienbyxor samt tejpliknande skydd för kvinnor och män.

Innan man utfärdar en långvarig remiss för produkterna måste man alltid reda ut om inkontinensen kan skötas eller om graden av den kan förmildras med till exempel fysioterapi eller medicinering. Rätten till avgiftsfria förbrukningsartiklar kan ändras eller utgå.

Diagnosen och svårighetsgraden fastställs på basis av anamnes och kliniska undersökningar. Skydd beviljas för daglig och fortgående vätning som beror på diagnostiserad sjukdom (för personer med medelsvår eller svår urininkontinens), då inkontinensen har varat minst tre månader. I fråga om urininkontinens skiljer man mellan tre olika svårighetsgrader i enlighet med tabellen nedan och svårighetsgraden av inkontinens ska framgå av en remiss.

Svårighetsgrad 1–3	Beskrivning	
Grad 1: lindrig	Urinläckage förekommer sällan eller vid ansträngning.	Klienten skaffar produkterna på egen bekostnad.
Grad 2: medelsvår	Urinläckage förekommer flera gånger per dag och mängden är cirka 1,5 dl per gång.	Ingår i avgiftsfria förbrukningsartiklar.
Grad 3: svår	Fortgående urinläckage oberoende av ställning, ingen retentionsförmåga.	Ingår i avgiftsfria förbrukningsartiklar.

Inkontinensskydd beviljas dessutom oberoende av svårighetsgrad enligt ett individuellt bedömt behov vid behandling av följande diagnostiserade långtidssjukdomar:

- utvecklingsstörning (i remissen ska inkontinensmekanismen vara tydligt dokumenterad)
- tillstånd som leder till störning i ryggmärgens funktion
- dysfunktion i urinblåsan, som orsakats av medicinsk behandling
- primär neurologisk sjukdom som påverkar urinblåsan (till exempel Parkinson eller MS)
- långt framskriden diagnostiserad minnessjukdom
- diagnostiserad fekal inkontinens
- terminalvårdspatienter som bor hemma

Vid valet av produkt ska alltid det verkliga behovet beaktas och produkter enligt användningsändamål väljas bland dag- och/eller nattmodeller. När produkten har valts enligt behov, överstiger behovet vanligen inte tre skydd per dygn.

Ur bassortimentet ges högst två olika modeller av inkontinensskydd 1–5 st. per dygn: dagskydd 2–3 st. per dygn och nattskydd 1–2 st. per dygn. Vid behov kan hygienbyxor delas ut, högst 20 st. per år.

Inkontinensbyxor beviljas enligt remiss (diagnos) för att stödja klienten i självständiga toalettbestyr. Inkontinensbyxor kan beviljas 1–3 st. per dygn enligt en individuell bedömning.

För barn äldre än 3 år med försenad utveckling, funktionsnedsättning eller annan allvarlig sjukdom beviljas skydd med remiss av en specialläkare enligt en individuell vårdplan. Normal sängvätning berättigar inte till avgiftsfria produkter.

Kunden får inkontinensprodukterna som hemförsändelse på en gång i en mängd som motsvarar tre månaders behov. Returförsändelser av inkontinensprodukter ska göras inom tre månader från leveransen. Endast oöppnade lådor kan returneras. För produktreturer ska klienten kontakta avtalsleverantören direkt.

12 Andra förbrukningsartiklar och tillbehör som delas ut enligt remiss eller vårdplan från specialsjukvården

Följande förbrukningsartiklar och tillbehör för kroniska sjukdomar delas ut enligt remiss och/eller vårdplan (inkl. diagnos) från specialsjukvården:

12.1 Antikoagulantibehandling

- Testremsor och lansetter för ges endast till personer under 18 år.

12.2 Behandlingsutrustning och tillbehör för stomipatienter

- Stomitillbehör: stomipåsar/slutna 3 st. per dygn, stomipåsar/tömbara 2–5 st. per vecka, stomiskydd 1–4 st. per vecka, stomi skyddsplatta/sköld 1–4 st. per vecka, stomikork 1 st. per dygn.
- Urostomitillbehör: påse 7 st. per vecka, skyddsplatta/sköld 3–7 st. per vecka.
- Andra stomitillbehör: hudbarriärspray, skyddspasta 2 tuber per mån, våtservetter för häftborttagning, pulver tillsammans med skyddspasta, hudskyddsringar i samband med byte av skyddsplatta, förslutare 1 st. per vecka, stomibälte 3–4 st. per år, sköljpåse 2 st. per år, appliceringsspets 4 st. per år.
- Vid tunntarmsstomi kan behovet av att använda skyddsplattor och skyddspåsar vara större.
- Stomitillbehör som inte finns på listan och som betalas på egen bekostnad.

12.3 Gammaglobulinbehandling

- Förnödenheter för gammaglobulinbehandling enligt vårdplanen.

12.4 Gastronomitillbehör

- Anordningar för näringstillförsel 1–2 st. per dygn, behållare för sondnäring 1 st. per dygn, gastrostomiknapp (G-button) 1–3 st. 3 mån, slang för seriekoppling 1–2 st. per dygn.
- Inmatningsslangar och nasogastriska slangar med sex veckors mellanrum och PEG-slangar med 8–10 månaders mellanrum.
- Gastrostomiknapp som applicerats med introducer-teknik kräver byte av PEG-slang ungefär var tredje månad.
- För barn behövs dessutom tejp och förband enligt remiss.

12.5 Syrgasflaska, syreberikare

- Syreberikare lånas ut av specialsjukvården.
- Om användaren behöver syre vid vistelse utanför hemmet, ska personen själv hyra en syrgasflaska med läkarintyg.
- Medicinskt syre köper klienten själv och har rätt att ansöka om ersättning från FPA (SV178).

12.6 Tillbehör för skötsel av central venkateter

- (inkl. sterila kompresser, hudskyddsplattor intill kanylen och för rengöring, sterila sårfilmer vid behov för att fästa kanylen) enligt vårdplanen.

12.7 Smärtpump

- Nålar och sprutor som behövs för läkemedelsdosering med en smärtpump (batterier på egen bekostnad)

12.8 Övriga katetrar

- Sugkatetrar, sugpåsar och sugslangar, ileostomikatetrar. enligt vårdplanen, rektalkatetrar (1 st. per användningsgång).

12.9 Dränageset för pleuravätska

- Dränageset 1–2 st. per dygn, tömningsflaskor 1–2 st. per dygn, byteskork 1–2 st. per dygn.

12.10 Trakeostomiutrustning

- Larytuber 2 st. per år, larytuber (silikon) 12 st. per år, inre kanyl, limbottnar 1–4 st./st., fuktvärmeväxlare 1–3 st. per dygn, talklaff 1–5 st. per år, silikontalklaff 1–3 st./st., protesplugg 1–2 st. per år, duschskydd 2–4 st. per år sköljningsset 1–2 st. per år, justeringsinstrument 1–2 st. per år, rengöringsborste, häfta, trak.kompresser, larytube hudstans 1–2 st. per år.
- Silikonlim, hudrengöringslappar, hudservetter enligt individuellt behov.

12.11 Fekalinkontinensprodukter, tarmsköljningsapparat

- Ananaltamponger 20 st. per månad
- Tarmsköljningsapparat 2 st. per år.
- Utrustning för tarmsköljningsapparat 1 st. per år.
- Rektalkateter för tarmsköljningsapparat 20 st. per år.

12.12 Utrustning för sömnapné

- Mask 1 st. per år, slang 1 st. per år, filter 2 st. per år, kammare för luftfuktare 1 st. vartannat år, lufttslang 1 st. per år.

12.13 Urologisk vårdutrustning

- Urinkatetrar 1–3 st. per dygn, urinuppsamlingspåsar 1–3 st. per dygn och fixeringsanordningar, externa urinpåsar 1–3 st. per dygn, för upprepad kateterisering 1–3 st. per dygn.
- Anordning för urininsamling med fästdon vid benet 1–4 st. per år, fästband 1–4 st. per år.
- Fästdon och fästband är inte för engångsbruk utan tål upprepad tvätt.